

5.5.2022

Eerikki Nurmi

Lainsäädäntöneuvos

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Asia: HE 63/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valmiuslain ja asevelvollisuuslain 79 §:n muuttamisesta

Opetus- ja kulttuuriministeriön puolesta esitän otsikossa mainitussa asiassa kunnioittavasti seuraavan.

Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että uudeksi valmiuslain 3 §:n 6 kohdaksi esitettävä hybridiuhkia koskeva kohta on tarpeellinen lisäys poikkeusolojen määritelmään. Edellä mainittu pykälän kohta ja esityksen perustelut kuvaavat kattavasti toimintaa ja tilanteita, joissa voi muodostua poikkeusolotila.

Opetus- ja kulttuuriministeriö kannattaa sitä, että esityksen mukaan valmiuslain 88 §:n 3 kohdassa mainitussa varhaiskasvatuksessa ja 109 §:n 1 ja 2 momenteissa mainitussa opetuksessa ja koulutuksessa voidaan valmiuslain mukaisin toimenpitein ottaa tarvittaessa huomioon valmiuslain 3 §:n 6 kohdan mukainen poikkeusolo.

Kuten hallituksen esityksessä todetaan, voi valmiuslain 3 §:n 6 kohdan mukainen poikkeusolo muodostua hyvin monien erilaisten toimenpiteiden kautta tai erilaisten toimien yhteisvaikutuksena. Hallituksen esityksessä ei ole säännöskohtaisissa perusteluissa tarkemmin yksilöity varhaiskasvatukseen, opetukseen tai koulutukseen mahdollisesti myös suoraan tai muiden toimialojen kanssa yhdessä kohdistuvaa uhkaa. Ottaen huomioon esityksessä laajasti kuvattujen uhkien monimuotoisuus, ei suoraan opetustoimeen mahdollisesti kohdistuvien uhkien tarkempi kuvaus tai määrittely esityksessä ole tarpeen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo varautumisen ja siihen liittyen varautumissuunnitelmien ajantasaisena pitämisen olevan tärkeää ministeriön hallinnonalalla myös hybridiuhkien osalta. Tähän liittyen Opetushallituksen edustaja tulee tarvittaessa esittämään tarkemmin toimenpiteitä hallinnonalan varautumista koskevasta toiminnasta.

Tiettyjen hybridiuhkien torjuntaan tai uhkien vaikutusten lieventämiseen on myös pyritty varautumaan opetus- ja kulttuuriministeriön niin sanotussa normaaliajan lainsäädännössä (substanssilait).

Lopuksi toteaisiin, että valmiuslain 109 §:n toisessa momentissa tulisi ajantasaistaa viittaus ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain (672/2005) 3 §:n 1 momentin sijasta ylioppilastutkinnosta annetun lain (502/2019) 4 §:n 1 momenttiin. Lisäksi viimeistään valmiuslain kokonaisuudistuksessa tulisi varhaiskasvatus siirtää valmiuslain 88 §:stä (sosiaali- ja terveyspalvelut sekä terveydensuojelu) 109 §:ään (opetus- ja koulutus).